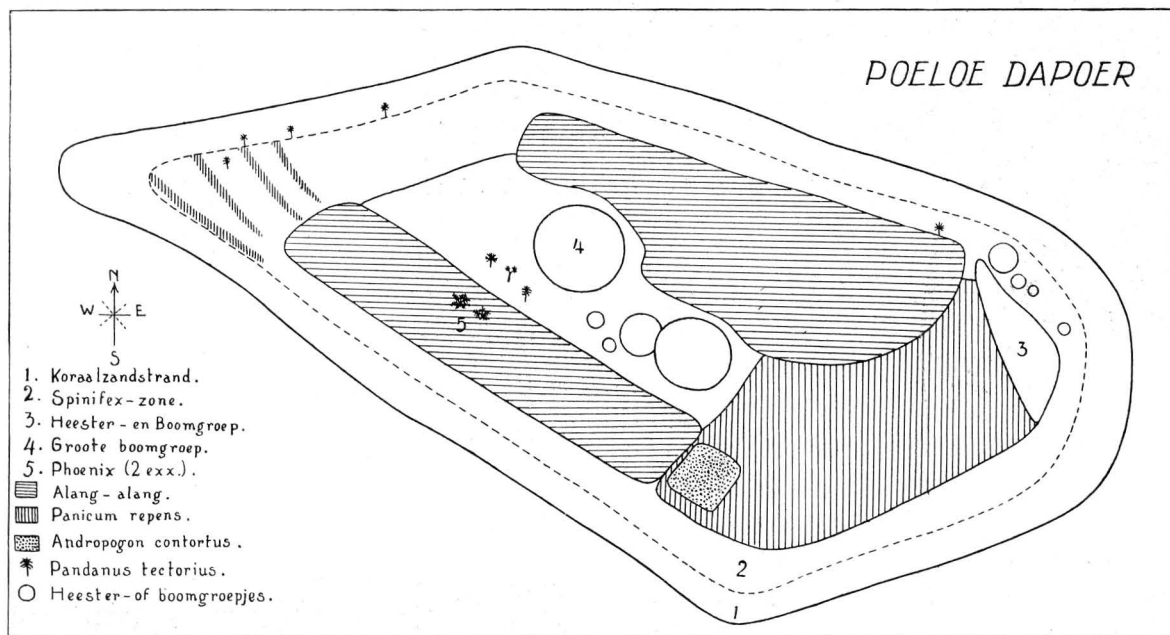

SCHETS VAN DE FLORA VAN HET EILAND DAPOER (DUIZEND EILANDEN)

Dit eiland, dat een ruitvorm heeft, waarvan de langste diagonaal ongeveer NNW — ESE ¹⁾ is gericht, bezit de gewone plantengroei van de koraaleilanden in de Baai van Batavia. Wieren zijn zeer schaars vertegenwoordigd, van de Phanerogamen van het zoute water werd door ons geen enkele gevonden ²⁾. Het voorkomen van deze planten schijnt overigens in het algemeen aan nogal speciale oekologische voorwaarden gebonden te zijn.

Onmiddellijk achter de vloedlijn treedt *Spinifex littoreus* (fig. 2) in een fraaie zone vrijwel rondom het geheele eiland op. In deze *Spinifex*-associatie zijn nog

13-VII-1930.

Fig. 1 Ruwe schets van de vegetatie van P. Dapoer, schaal 1 : 3500.

eenige typische strandplanten vertegenwoordigd, die een tot 15 m breed „duin” met een niet-aaneengesloten vegetatie bedekken. Het zijn *Sesuvium Portulacastrum* (alleen plaatselijk aan de uiterste W-punt) met rose bloemen en fraai rood aangelopen stengels, *Ipomoea pes-caprae* (fig. 3), *Wedelia biflora* (hier en daar, vooral aan de N-zijde), *Scaevola frutescens*, een forsche halfheester met groote lichtgroene bladeren en fletsliila bloemen, *Fimbristylis glomerata*, een typisch cypergras met dikke wortelstokken, de lang-kruipende *Thuarea involuta*, *Zoysia Matrella* en *Euphorbia Atoto*, een vleezige wolfsmelksoort. Hier en daar treden vlak aan de buitenzijde dezer associatie struiken en boomen op, te weten *Pandanus tectorius* met geurende ♂ bloeiwijzen en bij rijpheid fraai oranje-roode vruchten, die een vruchtengruur bezitten, plaatselijk zeer talrijk *Clerodendron inerme*, *Vitex trifolia* met 3-tallige, van onder

¹⁾ In aanvulling op de internationale afkortingen voor maten en gewichten opgenomen in dit tijdschrift jg. 1927, blz. 194, is hier de internationale afkorting voor de windstreken, zooals deze meer en meer in zwang komt, aangenomen, d.w.z. N=noord, E=oost, S=zuid, W=west.

²⁾ Zie dit tijdschrift jrg. 1933, blz. 43-46.

wittige bladeren, en *Cordia subcordata* (1 ex. aan de NW zijde), *Sophora tomentosa* (2 exx. aan de NW.-zijde), *Desmodium umbellatum*, *Pongamia pinnata* (enkele exx.

Fig. 2. Overzicht der vegetatie van de S-zijde naar het NW. Links de strandwal met *Spinifex* en enkele heesters, rechts de groote boomgroep. [foto v. d. schr.

aan de N-zijde, alle hier en daar (zelfs *Spinifex*) overwoekerd door de valsche *Cuscuta*: *Cassutha filiformis*.

Fig. 3. *Ipomoea pes-caprae* op het eiland Leiden.
[foto Docters van Leeuwen].

achter de *Spinifex*-zone bestaat uit alang-alang: *Imperata cylindrica*, evenals de NW-zijde achter de boschjes. Aan het laatstgenoemde grasveld sluit *Panicum repens* aan in de SE-zijde, terwijl *Andropogon contortus* een klein bruinig veldje van luttele vierkante meters vormt, ingeknepen tusschen de *Panicum repens* en de alang alang aan de SW-zijde. Deze *Andropogon* is een droogteplant, die hoofdzakelijk uit E. Java, Madoera en Kangean bekend is, doch verder in W. Java alleen gevonden was op eenige andere eilanden in de Baai van Batavia, namelijk P. Pandjang, Groot Kombuis en Edam, en voorts bij Merak en op Toppershoedje.

Het „binnenland” kan men vrij scherp verdeelen in een gras-vegetatie en de boom-vegetatie. Opvallend is, dat de grassen hoofdzakelijk exclusief optreden, dat wil zeggen elkaar uitsluiten, en dus in vrijwel zuivere vegetaties optreden. Een apart element vormen de ingevoerde planten, die hoofdzakelijk in het centrum bij de later te bespreken „groote boomgroep” voorkomen en kennelijk vanuit 1 centrum migreeren.

De grasvlakten dan bestaan uit 3 soorten, die aan elkaar grenzen, nochtans scherp gescheiden zijn. De SW-zijde

Hier en daar zien we in deze grasvelden verspreide struiken en heesters, als *Flueggea virosa* (over het geheele eiland, doch zeer verspreid), *Pithecolobium umbellatum*, *Premna integrifolia*, *Bridelia stipularis* (1 ex. aan de E-zijde), en de reeds genoemde *Clerodendron inerme*, terwijl hier en daar *Portulaca tuberosa* optreedt, met alleen des ochtends geopende, 5-tallige, gele bloemetjes en waar tevens *Tacca leontopetaloides* werd verzameld.

De boomgroepen van het binnenland achter de *Spinifex*-zone kan men verdeelen in een groote centrale, die gegroepeerd is om een groot exemplaar van *Ficus superba*, de takken beladen met lichtgroene vijgen, de korte stam samengevoegd uit meerdere dikke takken, die wijd uitstaan en een plat bolvormige, groote kroon vormen, allermint in het model van een fiere woudreus, zooals deze plant door KOORDERS en VALETON wordt genoemd. Aan de S-zijde, vóór deze „groote boomgroep”, staan 2 exx. van een palm, waarvan de korte neerliggende stam aan den top een opgerichte rozet van aan den voet sterk gestekelde bladeren draagt, een verwant van den dadelpalm: *Phoenix* sp. (fig. 5) de bladeren zwaar bepara-siteerd door de bladschimmel *Graphiola phoenixis*. Aan denzelfden kant tegen de boomgroep aan bevinden zich eenige exemplaren van *Pandanus tectorius*. Tus-

Fig. 4. *Cassytha filiformis* in sluiers neerhangend van de boomen op P. Dapoer, rechts onder *Pandanus tectorius*, rechts boven *Ficus superba*. [foto v. d. schr

schen de steltwortels van deze broedde *Sterna sumatrana* (fig. 6). De heesters in het kleine boschje vormen een dichte wildernis, waaraan vooral *Triphasia trifolia* debet is, met sterk gestekelde takken, die een zeer dichte bladerkroon vormen, verder *Morinda citrifolia*, met groote, bleke, hangende vruchten, de heerlijk geurende *Ixora timoriensis*, welke plant een soortgelijke verspreiding vertoont als *Andropogon contortus*, en *Cordia subcordata*, *Allophylus Cobbe* (de zeevorm met vleezige bladeren), *Premna integrifolia*, en *Flueggea virosa*, terwijl even ten E van de groote groep een fraai exemplaar van *Sterculia foetida* staat, die ook in de kleine boomgroep aan de oostzijde van het eiland te vinden is. Tusschen deze heesters en boomen door slingert zich een enkele *Cocculus* naar boven, doch vooral veel *Flagellaria indica*, terwijl speciaal aan de N-zijde dikke sluiers *Cassytha* van de kronen der boomen en heesters afhangen (fig. 4). De oostelijke heester- en boomgroep bestaat vrijwel uit dezelfde soorten, is mogelijk iets armer, doch ook daar staan *Ficus*, *Pongamia* en *Sterculia foetida*. Op dood hout is algemeen de fraai roode paddestoel *Polystictus sanguineus*.

De ingevoerde planten bevinden zich bij de groote boomgroep. Het zijn *Vernonia cinerea* LESS., *Lantana Camara* (de fraai

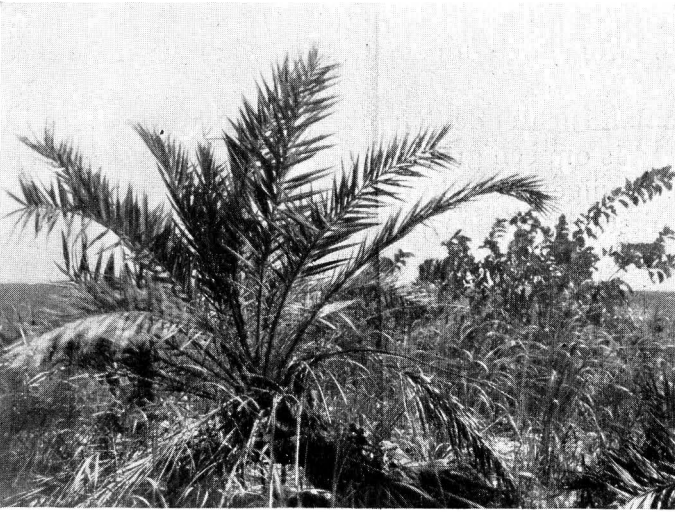

Fig. 5. *Phoenix* sp. achter het strand op P. Dapoer.
[foto v. d. schr].

van *Sterculia foetida*. In ongeschonden toestand drijven ze uitstekend. Als men de los aanliggende, leiblauwe, vliezige, buitenste zaadhuid ten deele verwijderd, drijven ze nog. Wordt deze echter geheel verwijderd dan wordt het dunne, geelbruine, sponsachtige mesocarpium onmiddellijk „benetzt”, en het zaad zinkt terstond, om echter tenslotte weer te gaan drijven! Zij is niet bij uitstek een strandplant, doch komt veel voor op de Duizend Eilanden. In het geheel werden 38 hoogere plantensoorten geconstateerd.

15 Juli 1930.

C. G. G. J. VAN STEENIS.

steen- of haast scharlakenroode vorm) en *Phyllanthus Niruri*. Alle 3 penetreeren ze in de alangevegetatie en elders, vooral de *Phyllanthus* is reeds vrij frequent overal aanwezig. Mogelijk zijn ze alle 3 met menschen „ingeschleppt”, daar ze zich nog voornamelijk bevinden bij de beschaduwde kampeerplaats ten S van de groote boomgroep.

Aangespoelde zaden en vruchten zijn in vrij groote hoeveelheid tusschen het koraalpuin op het strand bij de vloedlijn te vinden, o.a. zagen wij een vrucht van *Cerbera Manghas*.

Een typische waarneming werd gedaan over het drijfvermogen van de leiblauwe zaden drijven ze uitstekend. Als men

Fig. 6. Legsel van *Sterna sumatrana* tusschen steltwortels van *Pandanus tectorius*, P. Dapoer. Het „nest” wordt gevormd door bijeengebracht koraalgruis.

[foto v. d. schr.

AANGEBODEN

Deelen en losse afleveringen van De Tropische Natuur à f 5.= per deel en f 0.40 per aflevering. Deel III, afl. 2–12; deel V, afl. 1–7, 10–12; deel VI, afl. 1, 2, 4, 5, 7–12; deel VII, afl. 1–10, 12; deel VIII, compleet; deel IX, afl. 1–10; deel X compleet; deel XI, afl. 5–7; deel XII, afl. 6; deel XIII, compleet; deel XIV, afl. 5–12; deel XVI, compleet; deel XVII afl. 1–5; deel XIX, compleet. Te bevragen bij Dr C. G. G. J. VAN STEENIS, Herbarium, Buitenzorg.